

LEVÉLSZEKRÉNY

(15.) M. K. úrnak — A röperőről alkotott véleményét általában véve helyesnek tartjuk, csakis a végkövetkeztetések ellen van kifogásunk. Ha jól értettük, az Ön okoskodása ez :

„A forgás közben leszakadó darab minden pontja egyforma sebességgel, és pedig a legszűlső pont sebességével fog elrepülni az érintő irányában, tehát nagyobb elevegerőt visz el magával, mint a mennyie volt a forgás utolsó pillanatában, mikor t. i. a belebb fekvő pontoknak még kisebb sebessége volt, mint a külsőknek. Úgyde ezen elevegerő-többletnek a forgás közben is meg kellett már lenni s annak valami alakban nyilvánulni is kellett. Vajjon minő alakban nyilvánult az ? alkalmasint melegség alakjában.“

Ha a leszakadó darab csakugyan több elevegerőt vinne el, mint a mennyie volt forgása korában, úgy az Ön következtetése egészen helyes lenne. A dolog azonban nem így van. A leszakadó darabnak minden pontja megtartja ugyanazt a sebességet, a mennyie volt a forgás utolsó pillanatában. A kisebb eső pontok tehát tényleg nagyobb sebességgel repülnek el, mint a belebb fekvők, s ezen különféleség a sebességben megmarad a különvált darab tovarepülése alatt is. Ebből aztán következik, hogy a kisebb pontok, a test repülése közben, előre buknak, a belebbek pedig hátra maradnak, vagyis a leszakadt darab, a mellett hogy tova halad, egyszersmind forog, az eredeti forgással közös értelemben ; csak egyetlenegy pontja mozogván egyenes vonalban, t. i. a súlypontja, a többi pontok pedig kerékvonalakat (cycloisokat) írván le. A leszakadt darab e szerint úgy jár, mint a Laplace föltevése értelmében a chaotikus ködtömegtől elszakadt bolygók t. i. forogva halad. A különbség csak az, hogy a bolygók súlypontja nem egyenes vonalban, hanem ellipszisben jár.

A mondottakból kitűnik, hogy az elszakadt darab nem visz el magával több elevegerőt, mint a mennyie volt az elszakadás előtt, s így nem levén szó elevegerő-többletről, nem is kell annak nyilvánulási alakot keresni.

Az igaz, hogy a test, a forgás megindításakor és megszűnésakor, hőmérsékét egy kevésbé megváltoztathatja, de ennek oka kevésbé egyértelmű, mint hogy az indításkor a megfeszülő test kissé megnyúlik, a megállításkor pedig ismét összehúzódik.

Sz.

(16.) M. K. úrnak Cz.—n. — A beküldött rovarálczák a szőlőn élő két pillérfaj hernyói, melyek mint ilyenek már több ízben tetemes károkat okoztak a szőlősgazdáknak. A leveleken élő hernyókból július-augusztusban a *Grapholitha pilleriana* nevű aprólepe fejlődik ki, mely petéit a levelekre rakja. E petékből még ugyanazon évben kelnek ki a hernyók, s a leveleket ezen második nemzedék is rongálja ; míg végre ősszel levelekből összegyöngyölt tokban vagy a szőlőkarók hasadékaiban bebábozódik s tavasszal lepévé fejlődik.

A másik álcza, melyet tavaly Nagy-Kőrösön beteges szőlőszemekben nagy mennyiségben észlelt, nem más, mint a *Cochylis ambigua* hernyója, az ú. n. szőlő-kukacsz. Valamint az előbbi lepének, úgy ennek is évenként két nemzedéke van. Az első nemzedékű hernyók a szőlő virágait eszik, s a kötözésre használt sás között vagy a szőlőkarók hasadékaiban bábozódnak be. Július-augusztusban jelenik meg e bábokból a lepe, melyet sötét sávval díszített sárgás előszárnyai jellemznek, s apró fehér petéit a kocsánokra vagy szőlőszemekre rakja. Augusztus és szeptemberben azután egyes szőlőszemekben sötétkék foltokat veszünk észre, s ha az ily szemeket közelebről megvizsgáljuk, bennük találjuk a második nemzedékű hernyókat, melyek szőlőmaggal táplálkoznak, s ennél fogva egy szőlőszemet a másik után megtámadnak. Esős időben a kár még az által fokozódik, hogy a megtámadt szőlőszemek rothadni kezdenek, s e rothadás a többi egészséges szemekre is áttérjed. A kinőtt hernyó elhagyván a szőlőszemeket, hasonló helyeken bábozódik be, mint az első nemzedék, s a lepe jövő tavasszal fejlődik ki. Ezért a beküldött czeplédei szőlőszemekben sem voltak többé hernyók, hanem csak üres helyeik ; a hernyók ilyenkor már bábbá alakultak.

A szőlő-kukacs a *Phylloxera* után legnagyobb ellensége a szőlőknek és az általa előidézett rothadás már nem egy szüret reményeit tette tönkre. Kiirtására legokoszerűbbnek bizonyult be az áttelelő bábokat megsemmisíteni, s e czélból a régi kötéseket (kötöző csátét), és karókat eltávolítani és felégetni.

Dr. Horváth G.

METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK A M. K. KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDA-PESTEN, 1873 SZEPTEMBER HÓBAN.

A.

Nap	Légnyomás mi liméterben				Hőmérséklet C. fokban				Párányomás milliméterben				Nedvesség százalékokban				Csapadék mm limé- terben
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	
1	748.2	747.7	748.2	748.0	15.4	22.2	16.5	18.0	9.2	6.8	7.1	7.7	70	34	51	52	—
2	49.3	48.5	49.2	49.0	13.4	23.3	14.8	17.2	8.3	8.2	7.7	8.1	73	38	62	58	—
3	50.3	49.2	48.8	49.4	15.1	24.8	18.6	19.5	8.1	7.0	8.7	7.9	63	30	55	49	—
4	48.1	48.2	48.2	48.2	15.0	20.8	16.2	17.3	10.5	10.3	10.7	10.5	83	56	78	72	1.28:
5	48.6	47.9	46.6	47.7	15.2	21.8	16.3	17.8	11.3	10.5	10.4	10.7	88	54	75	72	1.50:
6	42.2	46.2	48.4	45.6	17.3	20.4	15.4	17.7	13.5	10.7	10.9	11.7	92	60	84	79	8.61:
7	48.4	45.5	45.6	46.5	14.7	24.9	20.7	20.1	11.2	13.6	12.2	12.3	90	58	67	72	—
8	48.3	47.6	48.3	48.1	13.7	17.1	13.2	14.7	9.8	11.4	10.6	10.6	85	79	95	86	4.85:
9	49.3	49.3	49.6	49.4	12.8	19.3	14.2	15.4	9.2	9.7	9.0	9.3	85	53	75	73	—
10	48.9	47.2	45.9	47.3	14.7	21.2	15.4	17.1	8.4	6.4	9.4	8.1	68	34	72	58	—
11	49.1	49.5	49.2	49.3	14.2	21.0	17.7	17.6	8.1	7.4	9.0	8.2	67	40	60	56	—
12	50.5	50.2	50.1	50.3	15.9	25.4	19.5	20.3	9.9	11.1	10.5	10.5	74	47	62	61	—
13	49.7	48.2	48.1	48.7	14.8	26.7	16.7	19.4	10.1	8.8	8.5	9.1	81	34	60	58	—
14	48.9	47.3	46.2	47.5	14.8	26.3	20.0	20.4	10.9	10.6	11.7	11.1	87	42	67	65	—
15	44.8	44.5	44.5	44.6	16.9	23.8	15.2	18.6	11.1	9.4	10.4	10.3	78	43	81	67	—
16	43.7	42.0	43.4	43.0	12.1	15.9	10.9	13.0	9.5	9.9	8.1	9.2	91	74	85	83	↑ 3.55
17	46.1	47.0	48.2	47.1	8.9	16.8	10.1	11.9	7.1	6.8	6.5	6.8	84	48	71	68	—
18	48.2	47.5	48.0	47.9	10.2	19.4	16.8	15.5	7.0	9.2	10.6	8.9	76	55	75	69	—
19	47.1	48.5	52.2	49.3	15.9	17.4	13.3	15.5	9.9	7.4	6.2	7.8	74	51	54	60	3.03:
20	55.1	54.6	54.9	54.9	11.0	16.5	11.8	13.1	6.5	5.8	7.0	6.4	67	42	68	59	—
21	53.7	52.7	52.9	53.1	15.1	22.0	18.2	18.4	8.8	8.4	11.0	9.4	69	43	71	61	—
22	52.2	51.0	52.3	51.8	16.3	22.4	12.7	17.1	11.1	13.0	8.8	11.0	80	65	81	75	2.85:
23	54.2	53.7	52.1	53.3	8.7	12.6	9.4	10.2	5.5	6.6	6.7	6.3	65	61	76	67	1.30:
24	47.9	49.7	53.2	50.3	7.6	10.5	9.8	9.3	6.9	6.8	6.0	6.6	89	73	66	76	3.43:
25	53.0	54.1	56.5	54.6	8.6	13.7	9.0	10.4	7.4	5.5	5.6	6.2	89	47	66	67	—
26	57.7	57.5	57.7	57.6	7.5	14.4	6.4	9.4	4.7	5.1	5.5	5.1	61	42	76	60	—
27	57.4	55.9	55.0	56.1	5.4	15.1	8.9	9.8	5.4	6.6	6.1	6.0	80	51	72	68	—
28	54.1	52.8	52.9	53.3	6.4	17.9	9.4	11.2	5.9	6.9	6.9	6.6	83	45	79	69	—
29	52.9	52.7	52.8	52.8	7.5	17.9	10.4	11.9	6.2	6.9	6.7	6.6	80	45	72	66	—
30	53.6	53.3	54.3	53.7	10.2	20.0	11.5	13.9	6.9	7.2	6.8	7.0	74	41	63	61	—
Összesen	750.0	749.7	750.1	749.9	12.5	19.7	14.0	15.4	8.6	8.5	8.5	8.5	78.2	49.7	70.8	66.2	—

Javított hőmérséki közép: + 15.1 C°. — A légnyomás maximuma: 757.7 millim. 26-án reggel 7 óraker. és este 9 óraker. A légnyomás minimuma: 742.0 millim. 16-án d. u. 2 óraker. — A hőmérséklet maximuma: + 26.7 C° 13-ikán d. u. 2 óraker. — A hőmérséklet minimuma: + 5.4 C° 27-én reggel 7 óraker. — A nedvesség minimuma: 30%, 3-án d. u. 2 óraker. — A napok száma, melyeken csapadék esett: 9. — A csapadékok összege: 30 millim. — Elpárolgás: 83.7 millim.
 Jelek magyarázata: köd ●, eső ☾, hó *, jégeső △, égi háború ⚡, villogás †, jellel jelöltetik; a †-tel ellátott csapadékok pedig *harmatvizet* jelentenek.

METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK A M. K. KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDA-PESTEN, 1873 SZEPTÉMBER HÓBAN.

B.

Nap.	Szélirány és szélereő			Felhőzet				Ozon		Delejes elhajlás				Del-jes vízszintes ereő			
	7h reggel	2h d. u.	9h este	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	éj-jel.	nap-pal.	8h reggel	10h d. e.	2h d. u.	9h este	8h reggel	10h d. e.	2h d. u.	9h este
1	W ¹	W ³	W ²	3	4	0	2·3	5	4	9°24·1	9°30·3	9°34·0	9°27·1	2·1036	2·1039	2·1063	2·1010
2	—	E ¹	W ¹	0	5	2	2·3	1	0	23·1	27·4	32·9	29·2	1038	1032	1063	1010
3	NE ¹	S ¹	SW ¹	0	2	6	2·7	0	0	26·9	30·3	34·8	28·5	1031	1038	1052	1010
4	NE ¹	NW ¹	W ¹	9	7	5	7·0	1	3	30·0	30·5	34·8	28·2	1045	1045	1029	1010
5	NW ¹	NE ¹	NW ¹	8	5	3	5·3	0	1	25·3	31·7	35·1	21·4	1055	1034	1006	1010
6	SW ²	W ³	—	10	3	1	4·7	0	5	22·2	30·3	31·4	26·6	1011	0992	1016	1010
7	—	E ²	SW ⁵	10	4	5	6·3	0	4	22·5	30·7	35·7	25·7	0993	0993	1050	0910
8	NW ³	—	W ¹	9	9	2	6·7	5	6	23·3	29·3	30·7	23·3	0982	0988	1025	1010
9	—	W ²	W ⁴	2	4	4	3·3	5	4	22·7	29·0	32·0	21·8	0997	0973	1020	1010
10	W ⁴	NW ¹	SW ¹	0	1	2	1·0	6	4	26·6	33·9	34·6	26·7	1032	1043	1067	1010
11	NW ⁴	SW ⁴	W ¹	1	3	0	1·3	6	3	27·6	31·0	34·8	28·5	1038	1043	1070	1010
12	—	—	W ¹	3	5	0	2·7	4	3	25·7	29·8	34·1	27·1	1046	1049	1056	1010
13	—	SW ³	SW ¹	0	0	0	0·0	0	0	24·1	28·8	35·8	29·8	1033	1039	1075	1010
14	—	SW ¹	—	0	2	0	0·7	0	0	23·0	27·3	35·9	21·7	1049	0996	1062	1010
15	—	SW ⁵	—	1	8	0	3·0	0	0	26·5	29·0	33·7	27·3	1029	1034	1059	1010
16	NE ¹	NW ⁴	W ¹	4	9	2	5·0	1	6	25·1	28·9	34·4	29·6	1033	1040	1061	1010
17	S ¹	W ⁵	W ²	3	3	2	2·7	8	4	23·7	26·7	32·5	29·3	1047	1045	1070	1010
18	—	W ³	W ³	5	7	3	5·0	6	3	24·9	28·5	33·9	28·6	1047	1045	1066	1010
19	—	W ⁵	NW ⁵	6	3	1	3·3	6	6	25·4	29·5	38·5	26·5	1044	1061	1085	1010
20	NW ⁴	W ⁵	W ³	1	1	2	1·3	6	4	26·6	28·2	33·4	26·3	1045	1019	1044	1010
21	NW ³	NW ⁴	W ¹	2	2	8	4·0	4	3	25·1	27·6	33·7	25·1	1034	1030	1055	1010
22	—	—	W ⁵	6	8	10	8·0	0	2	24·1	27·1	35·1	26·6	1033	1040	1064	1010
23	W ³	—	W ³	8	7	10	8·3	5	5	30·1	31·1	35·3	28·9	1033	1038	1053	1010
24	W ¹	N ⁵	N ²	10	9	3	7·3	5	0	25·6	28·8	35·4	28·0	1049	1034	1049	1010
25	NE ¹	N ³	NE ³	0	6	5	3·7	6	0	25·3	27·1	35·5	29·2	1077	1056	1048	1010
26	N ³	E ⁴	—	0	0	0	0·0	0	0	27·3	28·8	34·2	29·0	1057	1069	1071	1010
27	—	—	W ²	5	3	3	3·7	0	0	24·2	25·9	32·9	28·8	1075	1059	1075	1010
28	—	SE ¹	SW ¹	3	0	0	1·0	0	1	23·6	25·2	34·5	28·0	1072	1059	1034	1010
29	SW ¹	—	SW ¹	1	0	0	0·3	6	0	24·3	26·7	34·7	23·9	1083	1049	1062	1010
30	—	W ³	W ²	0	0	0	0·0	0	0	26·3	27·9	36·9	26·9	1074	1040	1047	1010
Közép	—	—	—	3·7	4·0	2·6	3·4	2·9	2·4	—	—	—	—	—	—	—	—

A. szélirányok eloszlása : N. NE. E SE. S. SW. W. NW. — Középszélereősség : 1·8. százalékokban: 6. 9. 4. 1. 3. 18. 42. 16.

A. szélirányok jelölési módja ugyanaz, melyet Angolországban használnak. ú. m. észak = *N* (north), dél = *S* (south), kelet = *E* (east), nyugot = *W* (west).

Jegyzet A delejes vízszintes ereő változásait május hótól kezdve *abszolút mértékekben* közöljük.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.